

3.3.1 Cíl, organizace a atmosféra hodiny

Mezi důležité aspekty ovlivňující kvalitu vzdělávání patří schopnost učitele formulovat záměry učení, tj. očekávání, co žák bude po skončení vyučovací hodiny umět, a to tak, aby žákům byl záměr učení zřejmý. Formulace takto pojatého cíle byla bohužel pozorována pouze přibližně ve dvou třetinách hospitací cizího jazyka (tabulka č. 4), což ukazuje na existenci významného potenciálu pro zlepšování strategií zdůrazňujících záměry učení. Vzdělávací cíl vyučovací hodiny cizího jazyka byl typicky formulován ve vazbě na očekávané znalosti a dovednosti v ŠVP (přibližně 80 % hospitací), v případě maturitních oborů středních škol se častěji objevily také vzdělávací cíle vázané na očekávané znalosti a dovednosti maturitní nebo jiné kvalifikační zkoušky, a to především ve čtvrtém ročníku studia (přibližně 50 % hospitací v gymnáziích a 60 % hospitací v dalších maturitních oborech).

Tabulka č. 4 Formulace cíle výuky (podíl hospitací komplexní inspekční činnosti s výskytem hodnoceného jevu)

Hodnocený jev	ZŠ (1. stupeň)		ZŠ (2. stupeň)		Gymnázia		Maturitní obory		Nematuritní obory	
	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem
Nejpozději po skončení vyučovací hodiny byl žákům cíl zřejmý.	62 %	63 %	66 %	67 %	69 %	70 %	71 %	69 %	70 %	62 %

Pozorované vyučovací hodiny cizího jazyka byly nejlépe organizovány na 1. stupni základních škol¹¹ a na gymnáziích (tabulka č. 5). Naopak největší rezervy byly v tomto ohledu pozorovány v hodinách nematuritních oborů středních škol, přičemž kvalita organizace hodin cizího jazyka (např. plynulost hodiny, návaznost jednotlivých částí hodiny, vhodnost využití učebních pomůcek) v tomto případě zaostávala za kvalitou organizace hodin jiných vzdělávacích oborů. Za jednoznačně pozitivní lze považovat skutečnost, že tři čtvrtiny učitelů anglického jazyka už na 1. stupni základních škol často používají cizí jazyk při vedení výuky, zatímco občas či výjimečně tak činí jen 13 % učitelů.

Tabulka č. 5 Organizace hodiny (podíl hospitací komplexní inspekční činnosti s výskytem hodnoceného jevu)

Hodnocený jev	ZŠ (1. stupeň)		ZŠ (2. stupeň)		Gymnázia		Maturitní obory		Nematuritní obory	
	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem	cizí jazyk	celkem
Hodina měla spád, byla dobře organizačně promyšlena a realizována.	71 %	73 %	62 %	62 %	67 %	68 %	60 %	62 %	39 %	55 %

Nízká kvalita řízení vyučovací hodiny spojená s narušením její atmosféry naopak ovlivňuje kvalitu vzdělávání negativně. Nejlepší atmosféra vyučovací hodiny cizího jazyka byla v tomto kontextu pozorována na 1. stupni základních škol, stejně jako v případě organizace hodiny byla atmosféra hodiny nejhůře hodnocena u vyučovacích hodin nematuritních oborů středních škol; navíc pouze v případě těchto oborů bylo hodnocení atmosféry vyučovací hodiny cizího jazyka horší ve srovnání s dalšími vzdělávacími obory (viz tabulka č. 6).

¹¹ S ohledem na důležitost vytváření a upevňování základů cizího jazyka v počátcích jeho učení u žáků je právě toho zjištění třeba vnímat jako výrazně pozitivní zjištění. Totéž platí pro atmosféru hodiny komentovanou v dalším odstavci.